

"ברחל וכלה אשר בנו שתיהם את בית ישראל"

1. בראשית, כ"ח, ז- יג

"וַיֵּצֶא יַעֲקֹב, מִבְּאָר שְׁבֻעָה; וַיַּלְךְ, תְּרֻגָּה. וַיִּגְעַגְעַ בַּמִּקְזָם וַיָּלֹן שָׁם... וַיַּקְרַב מַאֲבִינִי הַמִּקְזָם, וַיְשַׁטֵּם מַרְאָשָׁתוֹ... וַיַּחַלְסֵם, וַיַּגְדֵּל סָלֵט מִצְבָּא אֶרֶץ, וַיָּרֶא, מִגְעַע הַשְּׂמִימָה; וַתַּהַהַ פָּלָאכִי אֱלֹהִים, עַלְתָּם וַיַּדְרִים בּוֹ וַתַּהַנֵּה יְתֹהֶה נַצְבֵּעַ עָלָיו

2. בראשית רביה שם

"וַיַּקְרַב מַאֲבִינִי הַמִּקְזָם...". רבי יהודה אמר: שנים עשר אבניים נטול, כך גזר הקב"ה, שהוא מעמיד שנים עשר שבטים. אמר, אברחמס לא העמידן, יצחק לא העמידן. אני, אם מתאחדות הן שתים עשרה אבניים לו, יודע אני שאני מעמיד שניים עשר שבטים. כיון שנתאחדו שניים עשרה אבניים זו לזו, ידע שהוא מעמיד שניים עשר שבטים... "וישיכם יעקב בבוקר ויקח את האבן אשר שם בראשותו וישם אותה מצבה".

3. בראשית כ"ט, י- י"א

"וַיְהִי פָּאֵשׂ רָאָה יַעֲקֹב אֶת־רָתֶל... וַיַּגְשֵׁשׁ יַעֲקֹב, וַיַּגְלֵל אֶת־הַאֲקָן מִעַל פִּי הַבָּאָר... וַיַּשְׁק יַעֲקֹב, לְרָחֶל; וַיַּשְׁאַל אֶת־קָלוֹן, וַיִּבְעַז".

4. בראשית רביה שם

"וַיַּגְלֵל אֶת הַאֲבָן" - אמר רבי יותנן, כזה שהוא מעביר פקק מעיל פי צלחת... "וַיַּשְׁאַל קָלוֹן" - למה בכלה? אמר, אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה, מה כתוב בו? "וַיַּקְרַב הַעֲבֵד עֶשֶׂר גִּמְלִים וּכְוֹ", ואני לא נס אחד ולא צמיד אחד. דבר אחר, למה בכלה, שראה שאינה נכנסת עימנו לבוררה.

5. בראשית ב"ט, ט"ז- י"ז

"וַיַּלְבְּגָן, שְׂפֵי בְּנֹות: שְׁטַת הַגְּדֹלָה לְאַתָּה, וַיַּשְׁטַת מִקְטָבָה רַטְלָל. וַעֲנֵי לְאַתָּה, רַבּוֹת; וַרְטָל, מִקְתָּה, יְפַת-

6. בראשית רביה שם

"וַיַּלְבְּגָן שְׂפֵי בְּנֹות" - בשתי קורות מפולשות, מסוף העולם ועד סופו. זו העמידה אלופים וזה העמידה אלופים, זו העמידה מלכים וזה העמידה מלכים... מזו עמדו נבאים ומזו עמדו נבאים, מזו עמדו שופטים ומזו עמדו שופטים". "וַיַּשְׁטַת הַגְּדֹלָה לְאַתָּה" - גדולה בתנותיה - כהונת לעולם ומולכות לעולם, דכתיב: "וַיַּהַזְדֵּה לְעוֹלָם תְּשֵׁב", וכתיב: "זאת מנחותי עדי עד". "וַיַּשְׁטַת הַקְטָנָה רַחֶל" - קטנה בתנותיה יוסף לשעה, שאלת לשעה ושילוח לשעה. "וַעֲנֵי לְאַתָּה רַבּוֹת" - רכחות מבכיה, שהיו אמורים, כך היו התנאים - הגדולה לגודל והקטנה לקטן. והייתה בוכה ואומרת - יהי רצון שלא אפול בגורלו של רשע.

7. בראשית ב"ט, כ"ג

"וַיַּהַי בְּעָרֶב--וַיַּקְרַב אֶת־לְאַתָּה בָּתוֹ, וַיַּבְאָ אַתָּה אֲלֵיו; וַיַּבְאָ, אֲלֵיתָ... וַיַּהַי בְּבָקָר, וַתְּפַתַּח־הָוָא לְאַתָּה".

8. איבת רבבה, פתיחתה ב"ז

"קפיצה רחל מיטה לפני הקב"ה ואמרה - רבש"ע, גלו לפניו שייעקב עבדך אהבני אהבתה יתרה, ועבד בשביili לאבא שבע שנים. וכשהשלימו אותו שבע שנים, והגיע זמן נשואו לבבלי, עץ אבי להחליפני לבבלי אחותתי, והזקקה עלי הדבר עד מאי כני נודעה לי חעצה והודעתה לבבלי, ומסרתתי לו סימן שכיר ביןי ובין אחותתי, כדי שלא יוכל אבי להחליפני. ולאחר מכן ניחמתי בעמי, וסבלתי את תאומי, וריחמתי על אחותתי שלא יצא לחרפה. ולעrab החלפו אחותתי לבבלי בשביili ומסרתתי לאחותי כל הסימנים שמסרתתי לבבלי כדי שהוא סבור שהיא רחל. ולא עוד, אלא שנכיסתי תחת המיטה שהיא שוכבת עם אחותי והיה נדבר עימה והוא שותקת ואני משיבתו על כל דבר ודבר כדי שלא יכיר ל科尔 אחותי. וגמרתי חסד עימה, ולא קינאנתי בה ולא הוצאתה לחרפה. ומה אני שאניبشر זם, אפר ועפר, לא קינאנתי לצרה שליל ולא הוצאתה לבושה ולהחרפה, ואתה מלך חי וקיים רחמן, מפני מה קינאנת לעבירות כוכבים שאין בה ממש ותגלוני בני ונחרגו בחרב, ועשו אויבים בס כרצונם? מידי נתגלו רחמי של הקב"ה, ואמר: בשביili רחל אני מתחזיר את ישראל למקומות. הדא הוא דכתיב: "כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפועלך ושבו הארץ אויב ויש תקווה לאחריתך ושבו בנימן לגבולם".

9. נצח ישראל, פרק ל"ז

ומודרש חזיה נראה קשה, כי שביל שrangle קיבלה עליה באהבה ולא בישת אחותה לכך ימחל הקב"ה לישראל שעבדו בעבודת גיגלולים? אבל ביאור עניין זה, כי בשביב שידעה רחל שrangle ראי בפרט שלא יהיה לו אישת אחות שאם היה לעקב אישת היחורה ורעו שהם שתים שתים שבטים בלאי מחולקים, ודבר זה אין ראוי שישיה בעולם הזה שייהו ישראל אחד. וכך קיבלה רחל דבר זה באחבה. אף שיריעת רחל כי היא עיקר אשות יעקב והיא ורואה לו בפרט, דעתה גם כן שאין יעקב ורואי שישיה לו אישת אחות בלבד. בכך קיבלה רחל זה באחבה מארך שאין העולם ראוי לכך. ומכל שכן כי יתרברך שהוא חי וכיים, אף אם עבדו בעבודת גיגלולים דבר זה מפני שאין עולם הזה ראוי שראה בפרט, כי מפני שאין האחדות בעולם הזה הוא שגורם לשrangle לישראל לחוטא, שזהו החיסרון שהוא בעולם וממנהנו. וכך רחל היא מבקשת רחמים, שהוריה בתה נראת שעולם הזה מסוגל שישיה בו שניות וזה ראי שיריעת הוא ת' יתרברך שארון מוסגלו לאחדות. שאם לא היה מסדר העולם להיות בו צרה לא היה דבר זה לאבות, שהאב הוא עיקר העולם וסדר שלו. וכיון שמצאננו שהיה עניין שלהם להיות צרה ושניות כמו שהוא לרחל, אם כן עניין זה ראוי לעולם הזה ולפיכך רחל בפרט מבקשת רחמים בלבד והבן זה היטיב.

10. בראשית, מ"ח, ז'

"**וְאָנָּא בְּבַיִן מִפְנֵן מַתָּה עַלְיָה רְחֵל בָּאָרֶץ בְּגַעַן בְּדַרְךָ, בָּעוֹד בְּבָרְתָּ-אָרֶץ, לְבָא אֲפֻרְתָּה; וְאֲקָרְבָּתָּ שֶׁם בְּדַרְךָ אֲפֻרְתָּ, מֵאָ בֵּית לְחָמָס.**" ר"ש"י ואע"פ שאמי מטריח עלייך לחולכני להזכיר בארץ כנען ולא כך עשייתי לאםך... ולא תאמר שעיכבו עלי גשמיں מלholיכה ולקובורה בחברון... וידעת ישיש בלביך עלי, אבל דע לך של פ"ז הדיבור קברתי השם שתהא לעזרה לבניה.

11. נצח ישראל, פרק א

ופירוש עניין זה כמו שבירו עוד במדרש, רחל מבכה על בניה, ישראל נקרים על שם רחל... וזה המדרש יש לו טעם מופל, כי האישה תקרה בית, כמו אמר רבבי יוסי, מעולם לא קראתי לאשתי אשתי, רק לאשתי بيתי. ומפני כי רחל הייתה עקרת הבית של יעקב, כמו שאמרו חז"ל רחל הייתה עקרת הבית, וכל מי שנקרה בית כובל ומאחד הכל. כמו שהבתית כולל הכל ומאחד כל אשר בתוכו, ולפיכך נקרו ישראל על שם רחל מפני שהיא הייתה עקרת הבית של יעקב... ולפיכך אמר שנקברה רחל בדרך, שאם הייתה נקברתו רחל במערה, לא היה אבל ישראל כות המאחד את ישראל, רק שאינו בפועל רק בכוח בלבד. וכך רחל שהיא כוח שמאחד את ישראל, שהרי כל ישראל מהם בגולות שלהם, כוח המקבץ ומאחד את ישראל בגולות שלהם. אבל נשאר בישראל כות המאחד את ישראל, רק נקברה בדרכך. וכך מבקשת רחמים עד שהיו ישראל מקובצים בארץם למתרם. ואם לא נקברה רחל שהיא עקרת הבית - המקבצת ישראל, בדרך, כבר נחלקו ישראל ח"ו ולא הייתה אצלם עוד כוח מכבץ ומאסף את ישראל. והיינו שחשיב לה הקב"ה מני קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי בזכות רחל שהיא כוח המקבצת ישראל, ישובו ישראל מגילותם. וזהו ושבו בנים לגבולם, כי יש כוח מאחד את ישראל בתוך גולותם, ובשביל אותו כוח המאחד ישובו ישראל מגילותם וזה מה שרצינו לבאר.

12. בראשית רבתה, ע"א

כיון שאתה ABIו יעקב מעשים שרימה לאה באחותה, נתן דעתו לגרשה. וכיון שפקדה הקב"ה בبنיהם אמר לאימן של אלו אני מגרש? ובסוף הוא מודה על הדבר, הדיא הוא דכתיב: "וַיִּשְׁתַּחַוו יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּיטָּה" - מי היה ראש מיטתו של יעקב ABIו לא לאה!.

13. אורות הקדוש, חלק ג, קב"ה

ועלמא דאתכסייא, מידתה של לאה, עיניה רכות, על פרשות דרכים היא יושבת, ומתפללת שלא תיפול בגורלו של עשייו. ומתוך גודלה ובכיותה, זכתה ליסוד נבואה ומלכות, ולהלכו של ישראל.

14. אורות הקדוש, חלק ג, עמוד שמ"ח

וישנם צדיקים מוכפלים העולמים על כל אלה, שכבר איחדו את הכותרים עד שאין נופל בהם גם שם של חיבור, והנגלה והנסתר נעשה דבר אחד ממש. הם אינם פוגמים בנשיאות שתי אחים עלמא דאתגליה ועלמא דאתכסייא, רחל ולאה כי אינם אצלם שני תוכנים, שני גופים אלא פרצוף אחד סטויי מקורי.. ועץ יוסף ועץ יהודה נעשים ע"ח אחד, אורו של משיח הוא זה".